

Рецензија Зборника радова са конференције СинФонИЈА 6, уређеног од стране Бранимира Станковића и Александре Јанић, и предложеног за публикацију при Филозофском факултету у Нишу

Рукопис зборника радова СинФонИЈА 6 изразито је међународног карактера и садржи осам радова једанаест истраживача са девет различитих научних институција, из шест различитих држава. Радови су тематски разноврсни и сежу од фонологије, преко синтаксе до прагматике и од теоријске до психоллингвистике, баве се великим бројем актуелних научних питања, и примењују савремене методолошке приступе – од чисто теоријских до експерименталних.

Зборник отвара рад Сабине Халупка-Решетар о улози дискурно-прагматичких фактора у реду речи у српском језику. Рад се заснива на картографском приступу синтакси у верзији коју је понудио Инок Або, и која подразумева да се обележја информацијске структуре у граматичке компутације укључују од самог почетка, као део нумерације – лексичког инпута на коме синтакса проводи своје операције. Доследном применом овог модела на материјал из српског језика, Халупка-Решетар генерише предикције које у потпуности одговарају емпиријским запажањима. Рад уједно представља низ занимљивих емпиријских генерализација о информацијској структури у српском језику.

У раду о природи пренумералних придева, Марушич и Жауцер разматрају потенцијалне изузетке од Гринбергове генерализације број 20, према којој када се придев и број јаве у именичкој синтагми пре именице, број ће увек стајати испред придева. Они показују да су изузеци само привидни, и нуде аргументе у прилог ставу да синтагме којима се баве носе комплексну структуру која даје само површински неубичајени ред речи – док дубински одговара Гринберговој генерализацији.

Петра Мишмаш се бави померањем упитних заменица на почетак именичких синтагми, пре свега у случајевима када се у именичкој синтагми налазе две упитне заменице. Овакве ситуације могуће су само када је једна од тих двеју заменица *колико*. Мишмаш тврди да је померање на клаузалном и на номиналном нивоу мотивисано различитим обележјима. Конкретно, док у науци постоји консензус да се на клаузалном нивоу упитне речи померају под утицајем обележја фокуса, Мишмаш померање на номиналном нивоу објашњава обележјем одређености. Овакво објашњење представља проблем за теорије које успостављају потпуну паралелу између два домена.

У свом раду о хипотези детерминаторске фразе и хипотези о параметризацији ове пројекције, Бранимир Станковић тестира предикције потоњег приступа, развијеног на материјалу српскохрватског језика од стране Жељка Бошковића, на материјалу призренско-тимочких дијалеката. Конкретно, он показује да не само дијалекти него и стандардни српскохрватски језик дозвољава транзитивне именице са оба аргумента изражена у виду генитивних допуна, призренско-тимочки дијалекти, у којима се користи одређени члан, дозвољавају екстракцију леве гране, предикативну употребу присвојних заменица и придева, и показују још читав низ особина које Бошковић везује за граматике без одређеног члана.

Езра Предолац разматра синтаксу и семантику угњежђених главних клауза и такозваних голих именичких објеката (именичких израза без детерминатора у позицији објекта) у турском и неколицини других језика. На бази хипотезе о пресликавању коју је формулисала Моли Дисинг, Предолац показује да су и једни и други изрази у језгренем опсегу квантификацијске структуре, и паралелу са именичким објектима нуди као објашњење за чињеницу да субјекат угњежђене главне клаузе може носити акузатив место номинатива.

Ремус Гергел и Даниел Фергусон разматрају синтаксу и семантику аспектуалних маркера у афроамеричком енглеском, пре свега се фокусирајући на израз *done gone* у функцији помоћног глагола. Специфичност ових израза је у томе да осим аспектуалне компоненте носе и јаку експресивну прагматику. Користећи се Потсовим формализмом за моделовање прагматичког садржаја, они формулишу тродимензионални модел којим обухватају синтаксу, семантику и прагматику овог израза.

У раду о ефекту фокуса на генерисање скаларних импликатура, Мирјана Мирић извештава о серији експеримената проведених како би се испитале емпиријске чињенице у овој области. Резултати експеримената показују осетљивост процеса генерисања скаларних импликатура на природу фокуса – конкретније, у односу на случајеве са неутралним фокусом, фокус на елементу који генерише скалу (у конкретном случају квантификатору *неки*) појачава присуство скаларне импликатуре у интерпретацији, док га докус на предикату умањује. Експерименти су проведени на одраслим и дечјим популацијама, те су и резултати зависно од узраста међусобно упоређени, и показали су приближно исте тенденције.

Зборник затвара рад из области фонологије српскохрватског језика, који се бави појавом непостојаног *a*. За разлику од већине досадашњих анализа, које непостојано *a* представљају као фонему или сегмент који је присутан у лексичкој репрезентацији, али се у појединим облицима, односно под одређеним фонолошким условима, губи – аутори рада Симоновић и Барони предлажу анализу према којој непостојаног *a* нема у лексичкој репрезентацији, већ се појављује у контекстима који су тешки за изговор у виду епентезе. Формална анализа у терминима теорије оптималности је предложена и разматрана.

На основу изразито високог квалитета свих прилога, и укупног значаја објављивања једне овакве публикације за факултет, част ми је и задовољство да Филозофском факултету у Нишу зборник најсрдачније препоручим за штампу.

Грац, 06. 02. 2018

С поштовањем,

Бобан Арсенијевић
Професор словенске лингвистике
Универзитет у Грацу